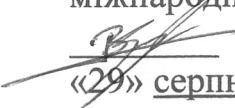

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук і
міжнародних відносин

 Віталій КРИВОШЕЇН

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.2 Друга іноземна мова (німецька)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

рік набору 2023/2024 форма навчання денна термін навчання 3 роки 10 місяців

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Оксана КРАЙНЯК, доцент кафедри романо-германської філології

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Іван ГОЛОВКО

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри романо-германської філології

Протокол від «22» червня 2023 року № 10а

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин

Протокол від « 29 » с е р п н я 2025 року №1

Дніпро
2025

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залик	залик	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2023/24	3	5			5				3	90	32					58
		6			6				3	90	48					42

1. Мета дисципліни

Мета дисципліни «Друга іноземна мова фаху (німецька)» – засвоєння фонетики, граматики, загально-побутової та частково професійної лексики на рівні A2 за системою «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти» CEFR (CECR) (2001 – 2018), оволодіння навичками усного та письмового спілкування, навчання вміню роботи з аутентичними джерелами.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

загальні

ЗК 04 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 05 . Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК 11 Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності

фахові

СК 02 Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 06 Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК 09 Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК 12 Здатність до здійснення комунікації та інформаційноаналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Початкові знання про фонетичну організацію німецької мови, базові країнознавчі знання.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1.	Знати: лексику професійного спрямування.	ПР 10 Вільно спілкуватися державною та іноземними	Т.1.1-1.2, 4.2

	Вміти: спілкуватися іноземною мовою у професійному середовищі; аналізувати автентичні матеріали іноземною мовою.	мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів	
2.	Знати: основний лексико-граматичний матеріал іноземної мови; основи побудови синтаксичних конструкцій; правила фонетики і коректно використовувати їх на практиці. Вміти: складати та оформлювати різні типи документів; готувати публічні виступи з низки галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів; аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.	ПР 12 Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проєктів.	T.1.1, T.1.2, T.2.1, T.2.2, T.3.1, T.3.2, T.4.1, T.4.2
3.	Знати: цифрові та комунікаційні технології, застосунки, що представлені в іноземному сегменті, які можуть бути використані в подальших навчальних та професійних цілях. Вміти: застосовувати набуті знання та навички для професійної діяльності.	ПР 22 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.	T.1.1, T.1.2, T.2.1, T.2.2, T.3.1, T.3.2, T.4.1, T.4.2

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/ п	Номер і назва теми	Кількість годин				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
V семестр						
Розділ 1.						
1	Тема 1.1 Перші контакти. Привітання. Вводно-фонетичний курс. Кількісні числівники. Неозначені артиклі.		8			15
2	Тема 1.2 Прикметники національності. Професії. Улюблені заняття. Відмінювання дієслів у теперішньому часі. Форми особових займенників.		8			15
Розділ 2.						
3	Тема 2.1 Продукти харчування. Повсякденний раціон: прийоми їжі і страви. Akkusativ. Артиклі. Негативний артикль kein.		8			14
4	Тема 2.2 Родинні зв'язки. Присвійні прикметники. Якісні прикметники для опису характеру. Прийменник in.		8			14
	Всього за V семестр		32			58
VI семестр						
Розділ № 3.						
5	Тема 3.1 Житло. Означені артиклі. Заперечення nicht. Прикметники для опису житла. Числа від 1000 до безкінечності.		12			10
6	Тема 3.2 Розпорядок дня. Відмінювання дієслів з відокремлювальними префіксами. Прийменники am, um, von...bis. Повсякденні справи.		12			11
Розділ № 4.						
7	Тема 4.1 Навчання. Висловлення намірів. Розповіді про минулі події, спогади. Звички та поради для навчання. Дієслова у минулому часі Perfekt.		12			10
8	Тема 4.2 Дозвілля. Похід у ресторан. Погода та пори року. Прогноз погоди. Відмінки в німецькій мові. Загальні питання.		12			11
	Всього за VI семестр		48			42
Всього			80			100

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
V семестр			
Розділ 1.			
Тема 1.1	№1. Алфавіт. Ввідно-фонетичний курс.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 7-9
	№2. Перше знайомство. Фрази для привітання та прощання. Дієслово sein.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1-4, 6-9

	№3. Назви країн. Жіночий та чоловічий рід.	2	№ 3-6 Додаткова № 1-3, 4-9
	№4. Кількісні числівники. Неозначені артиклі.	2	№ 3-6 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 1.2	№5. Дієслова sein, haben у теперішньому часі. Числа до 100.	2	№ 3-6 Додаткова № 1 - 6
	№6. Професії. Загальні питання.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1 - 3,
	№7. Хобі та дозволя. Особові займенник.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№8. Відмінювання дієслів у теперішньому часі.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 2.1	№9. Продукти харчування. Дієслова essen та trinken.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№10. Повсякденний раціон: прийоми їжі і страви. Akkusativ. Артиклі.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№11. Негативний артикль kein. Прикметники.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№12. Множина іменників. Нульовий артикль.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 2.2	№13. Родина та родинні зв'язки.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№14. Характер. Якісні прикметники для опису характеру.	2	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№15. Захоплення та заняття. Присвійні прикметники.	2	№1, 2, 3
	№16. Місце проживання. Прийменник in.	2	Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
VI семестр			
Розділ 2.			
Тема 3.1	№17. Житло. Прикметники для опису квартири.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№18. Означені артиклі. Заперечення nicht.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№19. Меблі та електроприлади. Означені артиклі.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№20. Числа від 1000 до безкінечності. Прийменники місця.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6-9

Тема 3.2	№21. Дні тижня. Місяці.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6-8
	№22. Повсякденні заняття. Відмінювання дієслів з відокремлювальними префіксами.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№23. Час. Прийменники am, um, von...bis.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№24. Розпорядок дня.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 4.1	№25. Навчання. Дієслова у минулому часі Perfekt.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№26. Опис подій у минулому, спогадів.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№27. Висловлення намірів. Поради для навчання.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 4.2	№28. Дозвілля. Спортивні та творчі активності.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№29. Похід у ресторан. Замовлення.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№30. Погода та пори року. Прогноз погоди.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№31. Akkusativ.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
	№32. Побудова загальних питань.	3	№ 1, 2, 3, 4 Додаткова № 1, 2, 3, 4, 5, 6
Всього годин		100	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
V семестр			
Розділ 1.			
Тема 1.1	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Власна усна презентація.	15	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 5, 6-9
Тема 1.2	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Діалогічне мовлення.	15	№1, 2, 3 Додаткова № 1, 2, 3, 5, 6-9
Тема 2.1	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Презентація «Мій	14	№1, 2, 3 Додаткова №

	звичайний прийом їжі». Парний проєкт «Повсякденний раціон представників різних країн».		1, 2, 3, 4, 5, 6-9
Тема 2.2	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Есе «Моя сім'я».	14	№1, 2, 3 Додаткова №1, 3, 4, 5, 6, 8
VI семестр			
Розділ 2			
Тема 3.1	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Есе «Моє житло».	10	№1, 2, 3, 4 Додаткова №1, 2, 3, 4, 5, 6
Тема 3.2	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Діалогічне мовлення.	11	№1, 2, 3, 4 Додаткова №1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
Тема 4.1	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Діалогічне мовлення. Усна презентація «Поради для навчання».	10	№1, 2, 3, 4 Додаткова №1, 2, 3, 4, 5, 6, 9
Тема 4.2	Опрацювання лексичного та граматичного матеріалу за темою. Парний проєкт «Прогноз погоди». Есе «Клімат моєї країни».	11	№1, 2, 3, 4 Додаткова №1-9
Всього годин		80	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
5 семестр		
Усні опитування за матеріалом тем 1.1-2.2	2 - 16	30 балів 15 усних опитувань x 2 б. = 30 б.
Виконання тестового завдання за матеріалом тем 1.2-2.2	4, 8, 12, 16	20 балів Тема 1.2: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 1.2: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.1: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.2: 20 завдань x 0.25 б.=5 б

Підготовка презентації за темою 2.1	14-15	10 балів
Підготовка доповіді за матеріалами теми 2.2	14-15	10 балів
Написання біографії	14-15	10 балів
Підсумкова контрольна робота	16	20 балів 20 завдань x 1 б. = 20б.
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання у 2 семестрі		100
6 семестр		
Усні опитування за матеріалом тем 3.1-4.2	23 - 37	40 балів 20 усних опитувань x 2 б. = 40 б.
Виконання тестового завдання за матеріалом тем 3.1-4.2	25, 27, 30, 34, 37	25 б. Тема 2.1: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.2: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.3: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.4: 20 завдань x 0.25 б.=5 б Тема 2.5: 20 завдань x 0.25 б.=5 б
Підготовка презентації за темою 3.2	27	5 балів
Підготовка доповіді за матеріалами теми 4.1	30	5 балів
Написання свого резюме	33	5 балів
Підсумкова контрольна робота	37	20 балів 20 завдань x 1 б. = 20 б.
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання у 3 семестрі		100

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Залік у 5 та 6 семестрах	100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Усні опитування у 2 та 3 семестрах	
Бали	Критерій
враховується: • правильність вживання лексичних та граматичних структур; • повнота виконання завдання.	
0 балів «незадовільно»	Здобувач неспроможний надати жодної правильної відповіді на запитання або не виконав завдання
1 бал	Здобувач дає відповіді не на усі запитання, іноді відповіді фрагментарні; мають місце бар'єри в комунікації; використовується недостатній словниковий запас; наявні помилки у вживанні структур
2 бали	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами; використовує спектр лексичних одиниць; вдало аргументує власну думку.
Підготовка виступу або презентації	
Бали	Критерій

враховується: • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • адекватне вживання лексичного матеріалу та граматичних структур; • вживання кліше, виразів, з'єднувальних елементів	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-2 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією. Наявні граматичні та лексичні помилки, що утруднюють розуміння
3 бали «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, але не повністю розкрив тему, не вміє використовувати вирази та кліше, немає з'єднувальних елементів
4 бали «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, тема презентації розкрита, але наявне неточне вживання лексики, помилки у вимові. Такі помилки не заважають розумінню.
5 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно. Здобувач дотримувався правил підготовки презентації/ доповіді.
Написання біографії або резюме за спеціальністю	
Бали	Критерій
враховується: • відповідність вимогам до написання статті; • наявність орфографічних, пунктуаційних, стилістичних та інших помилок; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • осмислення та глибина розуміння досліджуваної проблеми	
0-2 бали «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання, або письмова робота повністю не відповідає окресленим вимогам.
3 бали «задовільно»	Здобувач не досить повно висвітлив тему, у роботі наявні орфографічні, пунктуаційні та граматичні помилки, порушено логічність, послідовність
4 бали «добре»	Здобувач підготував письмову роботу, яка достатньо повно відповідає окресленим вимогам, але логічність та послідовність частково порушено
5 балів «відмінно»	Здобувач виконав письмову роботу, яка повністю відповідає окресленим вимогам, вирізняється логічністю, послідовністю та зрозумілістю викладення матеріалу; граматичні структури вжиті правильно; здобувач демонструє розуміння окресленої проблеми, наводить приклади
Виконання тестових завдань за темами у 2 та 3 семестрах	
Бали	Критерій
враховується: • правильне використання лексичних одиниць • знання граматичних структур • уміння виконувати різні типи тестових завдань (відкриті, закриті питання, завдання на зміни структури речення, завдання на множинний вибір)	
0-2 бали «незадовільно»	0-59 % правильних відповідей
3 бали «задовільно»	60-74 % правильних відповідей
4 бали «добре»	75-89 % правильних відповідей

5 балів «відмінно»	90-100 % правильних відповідей
Підсумкова контрольна робота у 2 та 3 семестрах	
Бали	Бали
враховується: • правильне використання лексичних одиниць • знання граматичних структур • уміння виконувати різні типи тестових завдань (відкриті, закриті питання, завдання на зміни структури речення, завдання на множинний вибір)	
0-11 балів «незадовільно»	0-59 % правильних відповідей
12-14 балів «задовільно»	60-74 % правильних відповідей
15-17 балів «добре»	75-89 % правильних відповідей
18-20 балів «відмінно»	90-100 % правильних відповідей

Примітка:

Визнання Університетом результатів неформального та/або інформального навчання особи – це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової). Процедури визнання результатів навчання здобувачів усіх форм здобуття освіти та рівнів вищої освіти, здобутих через неформальну та/або інформальну освіту регламентує Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих через неформальну та/або інформальну освіту, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

- інтерактивне навчання (здобувач приймає активну участь у процесі навчання, за рахунок постійного спілкування);
- словесні методи (пояснення);
- наочні методи (презентація);
- практичні методи (виконання практичних завдань, симуляція реальних ситуацій, в який необхідно використати набуті знання);
- методи аналітичного та критичного мислення (виконання завдань потребує аналізу та оцінки заданої ситуації, пошуку оптимального рішення, підбору адекватних лексичних та граматичних одиниць, які врахують всі зазначені вимоги);
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи шляхом аналізу рекомендованої навчальної літератури).

Інструменти та обладнання: мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення: MS Office 365, MSTeams, MSForms, MSPowerPoint.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Heusinger S. Die Lexik der deutschen Gegenwartssprache. Eine Einführung. München:

- Fink, 2004. 303 S.
2. Kommunikative Strategien: Lesen, Schreiben, Sprechen“ / „Комунікативні стратегії: читання, письмо, усне мовлення“. Іваницька М.Л., Кучма О.І., Павличко О.О., Тимченко Є.П. - Київ, 2018, 275 с.
 3. Niebisch D., Penning-Hiemstra S. Schritte International. A1.1 Kursbuch. Arbeitsbuch. 2022. Hueber Verlag. 208 S.
 4. Niebisch D., Penning-Hiemstra S. Schritte International A1.2 Kursbuch. Arbeitsbuch. 2016. Hueber Verlag. 211 S.
 5. Themen neu 1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Kursbuch. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2021. 160 S.
 6. Themen neu 1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2021. 142 S.

Додаткова:

1. Білоус О.М., Євгененко Д.А. та ін. Практична граматика німецької мови. Вінниця : Нова книга, 2018. 571 с.
2. Крайняк О.М. Друга іноземна мова (німецька) з практикою перекладу: Навчальний посібник. Д: Ліра, 2024. 100 с.
3. Крайняк О.М. Структурно-семантичні особливості дієслів зі значенням «знати» в сучасній німецькій мові. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 47, Т. 1. С. 126 – 129. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.47-1.31> (фахове видання, категорія Б).
4. Крайняк О.М. До питання семантичної класифікації німецької дієслівної лексики. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2022. Т.1. Вип. 22. С. 125 – 129. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.22.1.20> (фахове видання, категорія Б).
5. Крайняк О.М. Дієслова зорового сприйняття з позиції їх структурно-семантичної типології. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Том 1. С. 121–124. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.22>
6. Anne Buscha, Szilvia Szita. Begegnungen. Deutsch als Fremdsprache. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Sprachniveau A1+. Leipzig: Schubert Verlag. 3. überarbeitete Auflage. 2021. 252 S.
7. Deutsch. Ein Lehrbuch für Ausländer. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 2016. Т.1. 621 S.
8. Hartung, Insa, Hering, Axel; Matussek, Magdalena; Perlmann-Balme, Michaela. Sicher! Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprache. München: Hueber, 2018. 240 S.
9. Reimann M. Grundstufen-Grammatik für Deutsch als Fremdsprache. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2021. 264 S.

8. Інформаційні ресурси:

1. Лінгвістичний портал <http://www.mova.info/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Репозиторій ДНУ: <http://repository.dnu.dp.ua>
4. Бібліотека ДНУ: <http://library.dnu.dp.ua/>
5. Deutsche Sprachgeschichte vom Spätmittelalter bis zur Gegenwart. <https://orbi.lu.uni.lu/handle/10993/40378>
6. Infoblatt Sprachgeschichte <https://www.klett.de/alias/1004164>
7. www.webgerman.com/german/grammatik
8. <http://www.udoklinger.de/Deutsch/Grammatik/Frame1.htm>